

ኣብራሃም ብርሃን

ዕለት፡ 26-09-2017

ኸብራት ኸብራንን ኣንብብቲ፡ኣብ ዝሓለፈ ግዜ መበል ሳልሳይ ኸፋል፡“ሓቅታት ብዛዕባ፡ማእዘር መሠንቆ ገብረጻድቕ ወልደዮሐንስ” ብዝብል ኣርእስቲ፡ናባኹም ቐሪቡ ኔሩዮ።እንሆ፡ሎሚውን ራብዓይ ኸፋሉ ቐሪቡ ኣሎ፡ንምንባቡ ኣቐዲመ ብኸብሪ እዕድም።

ኣብ ዝሓለፈ ግዜ፡ኣብ ጉዳይ ገብረጻድቕን ሙዚቃዊ ሕይወቱን ኣድሂቦም ካብ ዝተጽሓፉ፡ዝትረኹን ዓመት መጻ ዓመት ኣብ ዝተፈላለዩ መደቦራት ዜናን ጣብያታትን ዝልቐቐ ሓበሬታት ብርኽት ዝበሉ ጌጋታት ከምዘለው ጽሑፊ ኔረ ኢዮ።እቲ ገሊኡ ምንጩ ካብ ዘይምፍላጥ ኢዮ።እቲ ገሊኡ ሓንሳብ ብከምኡ ኣገባብብ ምዝንታዉ ካብ ተለምዶ ዝቐጽል ዘሎ ኢዮ።እቲ ገሊኡ ድማ ተስፋይ ሓዉ ብፍላጥን ብዘይፍላጥን ዝገበርን ዝገብር ዘሎን ኢዮ።ገሊኡ ኸኣ፡ ምስ ሞቱን ኣማውቱኡን ተተሓሓዙ ዘሎ ናይ ታሪኽ ምሽማውን ምምዝባዕን ዘንቐሎ ኢዮ ዝብል ግንዛብን ሓበሬታን ኣሎ ኢዮ።

“ንኹሉ ግዜ ኣለዎ!!” ከም ዚበሃል ኩሉ ግዜኡ ሓለዩ ከም ዝወጽእን ከም ዝቐላሕን ታሪኽ ግርም ገቢሩ ምሂሩና ኢዮ።ከምቲ “ኩሉ ክሓልፍ፡ሓቂ ኣብ መወዳእታ ትተርፍ።” ዝብል ኣበሃህላ ኣመሪካውያን ዝገልጹ ድማ ሓቂ ቐስ እናበለት ከም ጸሓይ በርቂ ከም ትበርቕ ጉዕዞ ሕይወት ብዙሕ ኣስተምህሩና ኢዮ።እም ደኣ፡ነቶም ሓቐኛ ታሪኽን ብዘይምፍላጥ ጌጋታት ዝፈጸሙን ኢሂን ምሂን እናተብሃሃልና ክንሳግም ኢና።እቶም ፈሊጦም ዝደቐሱን ብዙሕ ትያትርን ንዝሰርሑን ግና ባዕሉ ግዜ ይመልሰሎም ምባል ተመራጺ ኢዮ።

ኣብዚ ብስሩዕ ታሪኽ ገብረጻድቕ ወልደዮሐንስ ከምእረር ካብ ዝጅመር፡እንሆ፡ዳርጋ ሰለስተ ዓመት ወሲዶ ኣሎ።ኣብዚ መስርሕ ምምእራር ታሪኽ ገብረጻድቕ ብዙሕ መሰናኸላትን ዕንቐፋታትን ከም ዚነበሩን ከም ዚህልዉን ንምግማቱ ኣይኸብድን ኢዮ።እቲ ዝኸበደ ፈተነታትን ዕንቐፋትን እተን ዝርካብን ትካላት ሓበሬታ ናይ ምሃብ ግዴታኣን ምዝንገዕንን ሓላፍነትን ዘይምውጽኣን ርኡይ ጸገም እዚ ግዜ ኢዮ።ሓበሬታ ምርኻብ መሰል ኢዮ ዝብል ሕጊ፡ንስሙ ኣብ መጽሓፍቲ ተጻሒፎም ከም ዚተደንገጉ ወግሐ ጸብሐ ይዘረብ ኢዮ።ግና ኣብ ባይታ ንዝጠቐምን ዘይጠቐምን ሓበሬታ፡ ኣብ 21 ክፍለ-ዘመን ሌላን ጉሌላን ምግባር ኸንዲ እምባ ዝኸውን ጸገም ኮይኑ ከም ዘሎ ጉሁድ ኢዮ።

መንግስታውያንን ትካላትን ገለ-ገለ ትካላት ብስመን ናይ ብሕቲ ዝበሃላን፡ንዘይ ረብሕ ሓበሬታ ኣዋርሕ ከመላልሳካ፡ክትልምን ክትመሳሰል ዝገብርን ኣሰራርሓ ማዕረ ኸንደይ ዶጃሲ ተግባራት ኮይኑ ምህላዉ ፍሉጥ ኢዮ።ነቲ ኣማልኣዮ ዚብሉካ ቐጥዕታት፡መስርሓትን ኩነ ድኻማትን ከይተረፈ ኣማሊእካ መሰልካ ክትረኽብ ጋዶ ኢዮ ኮይኑ ዘሎ። “ኩሉ ኣይንህበካን ኢና።ዝተወሰነ ጥራሕ ኢካ ትወስድ፡ንማንም እኮ ሱቕ ኢልና ኣይንህብን ኢና።ካብ ቤት ጽሕፈት እገለ... ምስኸርነት ኣምጽእ፤ይፈልጡካ ዲዮም፤ ድጋፍ ካብ እገለ ከተምጽእ ግድን ኢዮ።” ዝብሉን ወዘተን ድሑራት ሕማማት ኮይኖም፡ “ብሕብሪ ዓይኒ!” ዝውሃብ ሓበሬታ ሕብረተሰብን ሃገረን ናበይ ኮን ከብጽሕ ኢዮ፡ ‘ኮር ተገልበጥ’፡ዘብል ዕለታዊ ተርእዮ ኮይኑ ኣሎ።

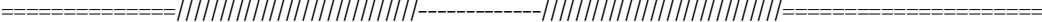
ነቲ ኩሉ ዝኸእል ፈጣርን ግዳስ ኣካል ሕብረተሰብን ኣብ ግምት ኣእቲካ፡ነቲ ኣብ ትካላትን ኣብያተ ዕዮ መንግስትን ዘጋጥመካ፡መሰናኸላትን ማሕለኻታትን፡ከም ሕማም ሕርሲ ክትርስዎን ከም ዘይናትካ ኸትርእዮን ይገብረካ ኢዮ።ግና ሳላ፡ኣብ ኩሉ ኹርንዓት ዘሎ ሕዝቢ፡ ንእሽተይ ስራሕ ክስራሕ ምኽኣሉ ምስጋና ንኩሎም ሓገዝትን ደገፍትን ኹነ ግዳሳትን እብል።

እምበኣር፡ናብቲ ዋና ቐደምነገር እዚ፡ነቶም ኣብ ጉዳይ ገብረጻድቕ መጽሓፍትን መጽሔታትን ክትረኽቡ ክትርስዎ እትኸእሉ ሰባት፡ኣብ ፊደዮ ዝቐልሑን ዝፍነዉን ዝነበሩ መደባትን ዘይገበርኹምን፡ንገሊኡ ቆቆንጨብ ክትህቡሉን ናብ ኣንብብቲ ክቐርብ

ከምለስ ኸብራት ኣንብብቲ፡ኣብዚ ኸፋል ኣድሂቦም ኣብ ዝተፈላለዩ ግዚያት፡ ዝተዘርግሑ ዘይኸእልኹም ኹነ ምስ ምንዋሕ ግዜ ጣብያታት ካብ ቐድሚ 20 ዓመት ኣትሒዞም ትሕዝቶታትን ንኸትሰምዑ ዕድል መታን ክትግንዘብዎን ፍርድኹም ባዕልኹም ኸፍትን ኢዮ።

ናብ ሕዝቢ ገና ዘይተዘርግሓን መጽሓፍቲ፡ ዝተዘርግሓ መጽሔታት፡ኣብ ገብረጻድቕን ካብ ዝሰፈረ፡ ኣብዛ ኸፋል ንገሊኡ ተመሳሳሊ

“ገብረጻድቕ፡ ኣብ ከተማ ኣሥመራን ከባቢኡን ዝለዓለ ተፈላጥነትን ተፈታውነትን ዘለዎ ተወላዲ ትግራይን ኣባል ኣርኬስትራ ፖሊስ ኤርትራንዮ።እዚ ሰብ ብኸእለት ሙዚቃን፡ ዝተፈላለዩ መሳርሕታት ሙዚቃን፡ ኣብ ሕዝቢ ዓብይ ቦታ ዝሓዘዮ።

ገብረጻድቕ ተወሊዱ ዝዓበየሉ ዓድዋ ኢዮ።ኣብቲ ንሱ ዝዓበየሉ ከተማ ሓደ ኣምበርብር ዝተብሃለ ቁሩብ ሕማም ኣእምሮ ዝነበሮ ሰብ ኔሩ።ኣምበርብር ዘይእኸቦ ናውቲ ኣይነበረን፡ሓደ እዋን ሒዝዎ ዚነረበት ኣቐሓ ግና ንኸእለት ሙዚቃ ገብረጻድቕ መሰረት ኢዮ።ኣምበርብር ጭራዋጣ ሒዙ እንትዘውር ዓብይ ሓዉ ንገብረጻድቕ ዝኸውነ ተስፋይ ወልደዮሐንስ ይራኦ እም ማቻ መዓልቲ ተፀቢዮ፡ነታ ጭራዋጣ ይምንጥሎ።ተስፋይ ንጭራ ዋጣ ኣምበርብር ይተኛኸፍ፡እናወዳለ፡እናሓደረ እውን ነታ ጭራዋጣ ይመልካ።

ሓደ እዋን አመሐዳሪ ትግራይ ልዑል ራእሲ መንገሻ ስዩም፡አብ ዓድዋ ተረኪቦም ቤት ትምህርቲ እንትምርቕ ተምሃራይ እቲ ቤት ትምህርቲ ዝኾነ ተስፋይ፡አብ ኣብቲ ቤት ትምህርቲ ጭራዋጣ ይጻውት እም ነዚ ዝራኣዩ ልዑል መንገሻ መቐለ ወሲዶም እናሓዘዙ **ዘመናዊ ትምህርቲ** ንክቕጽል ይገብርዎ።ተስፋይ ንተኸታተልቲ ሽዱሽተ ዓመታት ብራእሲ መንገሻ **እናተሓዘዙ ትምህርቲ እናቐጠለ፡** ኣብ ዝነበረሉ እዋን ብዘይ ፍቓድ እቶም ልዑል ናብ ኣስመራ ከይዱ ዝሰርሓሉ ዕድል ክኣላልሽ ጀመረ...

ተስፋይ ናብ መቐለ ኣብ ዝኸደሉ እዋን እታ **ጭራዋጥኡ ንምንኣስ ሓዉ ገብረጻድቕ ወልደዮሓንስ** ኢዩ ሂብዎ።ገብረጻድቕ እዉን ብድሕሪ ናይ ሓዉ መንገሻ ነታ ጭራዋጣ እናተናኸፈ፡ኣብ ሓጺር እዋን መሊኸዋ።አብ እኒ ገብረጻድቕ ኣይተ ወልደዮሓንስ ሓድጋይ ገብረጻድቕ እግሪ እንከይተከለ ካብ ዓለም ብሞት ዝተፈለዩ ኢዮም።ብምክኒያት እዚ ኩሉ ሓላፍነት ስድራ ኣዲኡ ወ/ሮ ኣወጣሽ ጋረድ ኢዮን ክሸከመኡ ተገዲደን።ገብረጻድቕ እዉን ምስ ኣዲኡ ኾይኑ **ዘመናዊ ትምህርቲ ቐጠለ...**

ገብረጻድቕ **ሸውዓተ ዓመቱ** እንከሎ ኢዩ **ዘመናዊ ትምህርቲ** ጀመሩ።ብምክኒያት እዉን ፅቡቕ ትምህርቲ እናደፍኦ እታ ሓዉ **ተስፋይ ዝገደፈሉ** ጭራዋጣ መለኻ።ይኹን እምበር ወላዲቱ ወ/ሮ ኣወጣሽ **ፍቕሪ ጭራዋጣ ንትምህርቲ ከገንቅፎ** ኢዩ ኢለን ስለዝሓሰባ ትምህርቲ ጥራሕ ክከታተላ ኣጠንቐኦ።ገብረጻድቕ እዉን ንመጠንቐቕታ ወላዲቱ ሰማራ እንተብቐፅ **ብጭብጥ ግና ካብ ምፅዋት ጭራዋጣን ምስቁንቋን** ደርፍን ኣይራሓቕን።**ብምክኒያት እዉን ወላዲቱ ነታ ጭራዋጣ ሰባቢረን ክፈላለዩኦ ፈተና።**

እዚ ምስ ኾነ እዉን ገብረጻድቕ ካብታ ፍቕሪ ዘሕደረትሉ ጭራዋጣ ተረሓሒቑ ክነበር ስለዘኸኣለ፡ካብ ኣዲኡ እናተኸወለ ይፃውት።ኣብ ከምዚ ዓይነት ኩነታት እናሃለወ ዓብይ ሓዉ **ተስፋይ ብ1961 ዓ.ም ናብ ኣስመራ ኣምርሖ።ኣብ ኣስመራ** ኣትዩ ጭራዋጣን ክራርን እንትናኸፍ ከስተብሃለት **ሓንቲ ጣልያናዊት መሳርሒ ሙዚቃ ቫዮሊን** ንኸመሃር ትምህርቲ ዕድል ፈጠረትሉ።ገብረጻድቕ ቫዮሊን ክመሃር ተባሂሉ ኣብ ዝኣተዎ ቤት ትምህርቲ ሙዚቃ ቫዮሊን፣ክራር፣ቤዝን ሊድን ጊታር፣ኦርጋን፣መሊኹ ወፅ።

ድሕሪ እዚ ገብረጻድቕ ኣብ ከተማ ኣስመራ ኣብ ዝነበራ ጉጅለታት ሙዚቃን ተዋስኦን ተቆሂሩ ክሰርሖ ጀመረ።ነዚ ኩሉ ክእለቱን ብቐዓትን ኣይኮነን ዘይፈልጥዎ ሰባትስ እቲ ዓብይ ሓዉ ተስፋይ እዉን ኣብ ዘግረመሉ እዋን ገብረጻድቕ **ኣብ 1964 ዓ.ምሓ ኣባል ፖሊስ ኦርኪስትራ** ኤርትራ ኾይኑ ተቐፀረ።እዚ ዘበን ገብረጻድቕ ብድምጻውነትን፣ፃዉቲ ዝተፈላለዩ መሳርሖታት ሙዚቃን ዝያዳ ጎሊሁ ብጥበብ ሙዚቃ ንቐልቢ ብዙሓት ገዝኦ።

**“ሓዳር ጌርኪ ሰሚዐ ብወረ፤
ኣቲ! ሓዳር ጌርኺ እዉ ሰሚዐ ብወረ፤
ኣነ ብድሕሪኺ ብዙሕ ኣንፀርፂረ፤
ይነብር ኣለኩ ንብዓተይ ቋፂረ።”**

ዝብል ዜማ ገብረጻድቕ ንህይወት ፍቕሪ ብዙሓት መናእሰይ ዝዳህሰሰ ኢዩ።

እዚ በዓል ብዙሕ ተውህቦ ዝኮነ ከያኒ ኣብ ከተማ ኣስመራ እንትደርፍ ተመልኺቶም ሓቢሮም ኢዮም ዝደርፉ።ገብረጻድቕ ብጥበብ ኣቢሉ ዘዘንትዎ ዛፀባታት ቕዳሕ ህይወት ናይቲ ማሕበረሰብ ብምዃኖም ናይ ብዙሕ ማሕበራዊ ጓዳ ዝተንከፈ ኢዩ።

**“ብልሓቱ ጠፊኡኒ ብዙሕ'ውን ጠርጢረ፤
ለካስ ከይፈልጥኹ መርዓኺ ተገብረ፤
ግር ግዳ ኣይበለንን እምበር መዓስ ከ ሲነዮ ነይረ፤
ይበሳጭ ኣለኹ
ብንኡሰይ ከለኹ
ኣይሓሰቡን ድዮም ስድራኺ፤
ኣይ ወዲ ኣዳምን እንድዮ ንካልእ ዝህቡኺ!”**

ዝብል ኣዝዩ ፍትዉን ኣብ ናይ ብዙሓት ኣእምቶ ዝተቐርፀን ብጠንካራ ግጥምን ሰሓባይ ዜማን ዝተሃንፀ ሙዚቃ ገብረጻድቕ ካብ መንጎ ተመልከትቲ እናተቐባበሉ ምስ ገብረጻድቕ ዘዚምዎ ሙዚቃ ኢዩ።ኣብ መዛዘሚ እዚ ሙዚቃ፡

**ዝሰተናዮ ፈሰሰ፤
ዝነደቐናዮ ፈረሰ፤
ንብዓትዉ ፈሰሰ፤
የሚሒሊ ኣይጠልምንዮ፤
ዝኾነ ክኸውን ኣብ'ኡ ክፀንዕዮ።**

ዝብል ስለዘለዎ ተመልከቲ ነቶም ተለላ ግጥምታት እናደጋግገሙ ምስ ገብረጻድቕ ሓቢሮም ይደርፉ።

“ተፈላሊና ዲና”፡ ዝብል ዜምኡ እዉን ብብዙሓት ዝተፈተወሉ ኢዮ፡፡ኮታስ ገብረጻድቕ ብሙዚቃ ኣቢሉ ዘይተንኮፎ ማሕበራዊ ህይወት ደቂ ሰባት የለን እሞ ብቓና ድምፁ፡፡ብብስለት ግጥምታቱ፤ ብመቐረት ዜምኡ ብማራኻይ ኣፀዋውታ መሳርሒ ሙዚቕኡ፡፡ዝለዓለ ኸብርን ናእዳን ረኺቡ ዉሩይ ቮን፡፡ኣርኬስትራ ፖሊስ ኤርትራ ምርኢት ሙዚቃ ከቕርቡ ኢዮም እንተደኣ ተባሂሉ ንገብረጻድቕ ከበሃል ድፍ’እ ኢዮ፡፡ከም፡

“ተፈላሊና ዲና ፍቕሪዮ ጋዶ ኸይኑ፤
ገና ከይተማነና መሬት ብእዋኑ፤
ልበይ ብናፍቆትኺ እንሆ ሓዚኑ፤
ሕሰብለይ ደኣ እምበር ሰውነተይ ማሲኑ፡፡”

ዝብሉ ዜማታት ድማ ተመልከቲ ኩሉ ግዜ ይደገመልና ዝብል ድምዒ ዘስምዕሉ ኢዮ፡፡

“መኒኸኒ ዲኺ ፍቕሪይ ኣነስ ኣይመነኹን፤
ኣነስ ገና ኢየ ፍቕሪይ ኣይወዳእኩን፡፡”

ዝብል ዜምኡ ፍቕራት ሰሚዖም ዘይመንወዖ ዜማ ገብረጻድቕ ኢዮ፡፡“ኣይመሓልናንንዶ፡ ከይንጣለም፡ሰላም ከመይ ኣለኺ ፅብቕቲ ወይዘሪት፡፡ኣቲ ጓል ብሌነይ፡፡ቁጽሪ ኤለፎንኪን ካልኣትን ካብ ሞንጎ እቶም ምዑዛት ሙዚቃታት ገብረጻድቕ እቶም ዉሑዳት ኢዮም፡፡ገብረጻድቕ ንዘመናዊ ሙዚቃ ጥራሕ እንተይኾነስ ንባህላዊ ሙዚቃታት ትግርኛ እዉን ምዕሩግ ቅኒት ወሲኹ ይፃወት ኢዮ፡፡

“ወሸነ ቁንጅና ቁናኖ፤
ወይዘሪት ትግራይ ኩሑሎ፤
ኣይንሳ ድያ ጓል ዓደይ፤
ናተይ ህይወተይ፡፡”

ዝብልን ካልእን ህዝባዊ ግጥምታት ተጠቂሙ ብምዕሩግ ቃና ዝተፃወተ ኢዮ፡፡

“ዓለም ዘሊጡኺ ዝያዳ ኩላተን፤
ኮሪኺ ከትነብሪ፡ከትኾኒ ብፀይተን፤
ማእኸላ ትግራይ ዓዳ ኣኸሱም መረብታ፤
ዝያዳ ኩላተን ዘይብላ መሰት፡፡”

ዝብል ዜምኡ እዉን ንጥንታውነትን፡፡ፅባቕን ትግራይ ዝገለፀላ ኢዮ፡፡ንደርፍታት ኣምሓርኛን፡፡ህንድን እዉን ብብቕዓትን መሳጥን ላዛ ዝፃወት ገብረጻድቕ ናይ ኩሎም ደርፍታቱ ግጥሚ፡፡ዜማን ምውዳድ ሙዚቃን ባዕሉ ኢዮ ዝውግኖ፡፡ኣብ እዋን ቀዳማዊ ሃይለስላስ ኣብ ኢትዮጵያ ዝርከቡ ኣርኬስትራታት ፖሊስ ንሕንሕ ሙዚቃ ኣብ ዘካየደሉ እዋን ገብረጻድቕ ክልተ ግዜ ብሙዚቃን፡፡መሳርሕታት ሙዚቃን ዝሰላረ ብዉልቁን፡፡ብጉጅለን ንኣርኬስትራ ፖሊስ ኤርትራ ዘሸለመ ክኢላዮ፡፡

ገብረጻድቕ ንሙዚቃዊ ንሕንሕ ናብ ኣዲስ ኣበባ፡ ኣብ ዝኸደሉ እዋን ንኩለምዳዮዊ ኸእለቱ ዘስተብሃለ ፍሬው ሃይሉ፡፡ኣብ ኣዲስ ኣበባ ከትርፎ ፅዒሩ ኣይሰመረሉን፡፡ፍሬው ሃይሉ፡ ኣብ ትግራይ ከባቢ ሃገረ ሰላም ተወሊዱ ዝገበየ እንትኸውን ኣብ ከባቢኡ ዲቁና ረኺቡ እንትቕድስ ራእሲ መንገሻ ቢሂንም ናብ መቐለ ወሲዶም፡፡ድሕሪ እዚ ፍሬው ካብ መቐለ እዉን ናብ ኣዲስ ኣበባ ኣምሪሑ፡፡ዉሩይ ዝበሃል ተጻዋታይ ብዙሓት ደርፍታት ኣምሓርኛን ዉሑድ ትግርኛን ዝኾነ ከምኡውን ኣኮርዲዮን ዝበሃል መሳርሒ ሙዚቃ ብምፅዋት ዘስመየ ሰብ ኢዮ፡፡

ገብረጻድቕ ናብ ኣዲስ ኣበባ፡ ኣብ ዝኸደሉ ግዜ ፍሬው ብሙዚቃዊ ስርሑ ዝለዓለ ተቐባልነት ዝረኸቡሉ እዋን ነይሩ፡፡ጥበባዊ ስራሕ ገብረጻድቕ ዘስተብሃለ ፍሬው ንገብረጻድቕ ኣብ ኣዲድ ኣበባ ንምትራፍ እኳ እንተፀፃረ ሓለፍቲ ኣርኬስትራ ፖሊስ ኤርትራ ስለዘይፈቐዱ እቲ ሓሳብ ኣይሰለጠን፡፡”

=====//=====

ኸቡራት ኣንብቡቲ፡ነቲ ኣብ ላዕሊ ሰፊሩ ዘሎ ዝተቐንጨቤ ጽሑፍ፡፡ጎንዚና ንምር’ኣዩ ዝበለጸ ኮይኑ ስለ ዝተሰምዓኒ፡፡ብሕጽር-ሕጽር ዝበለ ዝዚታት ክንድህሲስ ከለና፡ካብ ጠላዕ መገድን ነዊሕ ጽሑፍን የናግፈና ይኸውን’ዩ ዝብል እምንቶ ኣለኒ ኢዮ፡፡

“ገብረጻድቕ፡ ኣብ ከተማ ኣሥመራን ከባቢኡን ዝለዓለ ተፈላጥነትን ተፈታውነትን ዘለዎ ተወላዲ ትግራይን ኣባል ኣርኬስትራ ፖሊስ ኤርትራን’ዩ፡፡እዚ ሰብ ብኸእለት ሙዚቃን፤ ዝተፈላለዩ መሳርሕታት ሙዚቃን፤ ኣብ ህዝቢ ዓብይ ቦታ ዝሓዘዮ፡፡
ገብረጻድቕ ተወሊዱ ዝገበየሉ ዓድዎ ኢዮ፡፡ኣብቲ ንሱ ዝገበየሉ ከተማ ሓደ ኣምበርብር ዝተብሃለ ቁሩብ ሕግም ኣእምሮ ዝነበሮ ሰብ ኔሩ፡፡ኣምበርብር ዘይእኸቦ ናውቲ ኣይነበረን፡፡ሓደ እዋን ሒዝዎ ዚነረበት ኣቕሓ ግና ንኸእለት ሙዚቃ ገብረጻድቕ መሰረት ኢዮ፡፡
ኣምበርብር ጭራዋጣ ሒዙ እንትዘውር ዓብይ ሓዉ ንገብረጻድቕ ዝኹነ ተስፋይ ወልደዮሓንስ ይሪኦ እሞ ማቻ መዓልቲ ተፀቢዮ፡ነታ ጭራዋጣ ይምንጥሎ፡፡ተስፋይ ንጭራ ዋጣ ኣምበርብር ይተናኸፍ፡፡እናወሳለ፡፡እናሓደረ እውን ነታ ጭራዋጣ ይመልካ፡፡”

እውገብረጻድቆች አብ ከተማ አሥመራን ካልአት ከተማታትን አዚዩ ዝለዓለ ተፈላጥነትን ተፈታውነትን ካብ ዚነበሮም ከየንቲ ሓደ ምንባሩ ጥርጥር የብሉን ኢዩ። ድሕሪ ብርኽት ዝበለ ዓመታት ከም ኣዝማሪ ኩይኑ ምዕያዩ፡አብ ጉጅለ ሙዚቃ ሓይሊ ባሕሪ ዝጀመሮ ደሓር ድሕሪ ዝተወሰነ ዓመታት፡ አብ ኦርኬስትራ ፖሊስ ኤርትራ ኣባል ኮይኑ ዝሰርሐ ጠቢብ ኢዩ።

ጻድቆች፡አብ እንዳ ገብሪኤል ዓድዋ ተወሊዱ ምምንባሩ ዚፍለጥ ኢዩ። 'አምቦርብር' ዝበሃል አብ ዓድዋ ኔሩዮ ዝብሉ ሰባት ዘይርኽቡ ኣይትረኽቡን ኢካ። እቲ ጸገም ምስኡን

ስጋብ ወዲ ዓሰርተ ሰለስተ ዓመት ዝገማገም ኣብታ ከተማ ሰብ ነይሩዶ፡ ዝብል ሕቶ ዋላኻ ንፊልጦ ኢና ወይ ድማ ተኮነ፡ከም ዚነበረ ጌርና ተወስድናዮ ጸገም ዘለዎ ኮይኑ ብድሕሪኡን ዘሎዮ ዝኸውን ዘሎ።

እዚ ማለት፡እዚ አምቦርብር መዓስ ኢዩ ኔሩ፡ 'ገረዝገሐር' ጭራዋጣ መንጠልዎ፡ተናኺፉ ጽሑፍ ግና ብዙሕ ሕቶታት ዘለዓዕል ኮይኑ ኢካ

ብሓቕ እታ ትበሃል ጭራዋጣ ሓዝዋ ኔሩ እሞ፡ተስፋይ ውዒሉ ሓዲሩ ነታ ጭራ ከም ዝመለካ ዝግለጽ ዘረባ ኸኔን ትረኽቦ።

እዚ ድማ፡ወዮ ደአ ተስፋይ መዓስ ወ/ሮ አወጣሽ ጋርድ ካብ መጀመርታ 1950ታት ምባል ድዩ ከቢዱዎ ዝኸውን፡ ጎረባብቲ ዒቓን ገቢረን ሰራሕን ዘስተምሃርኦም ምዃንን ምስጢር ኣደባባይ ኢዩ።

መንጠልዎ ኣይነገረናን እምቦርቆች ወላዲት ኣዲኡ ኣትሒዞን ኣየስተምሃሮን ድዮን፡ ኣዴና ኢያ ኣምሂራትና ዝዛረብዎን ዝምስኽርዎን፡ኣደይ ኣወጣሽ ባዕለን፡ታኒካን

ተስፋይ ንጻድቆች ብኸንደይ ዕድሙዮ ዝዓብዮ፡ ገብረጻድቆች ድዩ ቐዲሙ ንጭራዋጣ መሊኸዋ ወይ ኸአ ተስፋይ፡ ተስፋይ፡አብ 2000 ዓ.ም.ሓ፡ አብ ሓደ መድረኽ፡ “ገብረጻድቆች ኣብ 1950 ዓ.ም.ሓ ኢዩ ተወሊዱ!” ክብል ዝገለጸ ሓቂ ተኮይኑ፡አብ 1954/55 ዓ.ም.ሓ ብዙሓት ሰባት፡ሓንቲ ጓል ኣንስተይቲ መቐርቦም ምስ ደቂ ወሊዖንስ አብ ዕዮ ኣዝማርነት ትዘውር ኔራ’ያ ዝብሉ ዓባይቲ ትረኽቡ ኢካ።በዚ ድማ፡ ነታ አብ ኣመሪካ ትርኽብ ወ/ሮ ግደይ ወበት’ዶ ትኸውን ብዝብል ብመገዲ ንጉሰ ብርሃነ ወልደዮሓንስ፡ዕለት 10-1-2010 ዓ.ም.ሓ ሓቲትናዮ፡ንጎ ከምዘይኮነት ሓቢራትና ኣላ።

ጻድቆች ኣብ 1950 ዓ.ም.ሓ ተወልዱ እንተኣልና ወሲድና፡አብ 1964 ዓ.ም.ሓ ከመይ ኣቢሉ ንሕልን ጓሉ ወሊድዎ ዝብል ሕቶ ኣይለዓልን’ዶ፡ ወዲ 8 ዓመት ዲዩ ኮይኑ ናብ ኣሥመራን ባጽዕን ዝኸይድ ኔሩ፡እሞ ድማ ኣብ 1954/55 ዓ.ም.ሓ፡ወዲ 4 ወይ 5 ኮይኑ ድዩ ምስ እኒ ተስፋይ ዝዘውርን ዝጸወትን መሥንቆ ዝጸወት ኔሩ ንብል ዲና ዘለና፡ ኣብ 1962 ዓ.ም.ሓ፡ ወዲ 12 ዓመቱ ዲዩ ከይኑ ናብ ፖሊስ ኦርኬስትራ ተጸንቢሩ፡ ናብ ጉጅለ ሙዚቃ ሓይሊ ባሕሪ ወዲ 8/9 ኮይኑ ዲዩ ኣትዩ ወጺኡ፡ሕቶ ኣብ ልዕሊ ሕቶ ኪውሕዝ ኢዩ!!!

“ሓደ እዋን ኣመሓዳሪ ትግራይ ልዑል ራእሲ መንገሻ ስዩም፡አብ ዓድዋ ተረኺቦም ቤት ትምህርቲ እንትምርቐ ተምሃራይ እቲ ቤት ትምህርቲ ዝኸኔን ተስፋይ፡አብ ኣብቲ ቤት ትምህርቲ ጭራዋጣ ይጸወት እም ነዚ ዝራኣዩ ልዑል መንገሻ መቐለ ወሲዶም እናሓዘዙ ዘመናዊ ትምህርቱ ንኸቐጽል ይገብርዎ።ተስፋይ ንተኸታተልቲ ሽዱሽተ ዓመታት ብራእሲ መንገሻ እናተሓዘዘ ትምህርቱ እናቐጸለ፡ ኣብ ዝነበረሉ እዋን ብዘይ ፍቓድ እቶም ልዑል ናብ ኣስመራ ከይዱ ዝሰርሓሉ ዕድል ክላላልሽ ጀመረ...”

ተስፋይ ናብ መቐለ ኣብ ዝኸደሉ እዋን እታ ጭራዋጥኡ ንምንኣስ ሓዉ ገብረጻድቆች ወልደዮሓንስ ኢዩ ሂብዎ።ገብረጻድቆች እዉን ብድሕሪ ናይ ሓዉ መገሻ ነታ ጭራዋጣ እናተናኸፈ፡አብ ሓጺር እዋን መሊኸዎ።አብ እኒ ገብረጻድቆች ኣይተ ወልደዮሓንስ ሓድጋይ ገብረጻድቆች እግሪ እንከይተከለ ካብ ዓለም ብሞት ዝተፈለዩ ኢዮም።ብምክኒያት እዚ ኩሉ ሓላፍነት ስድራ ኣዲኡ ወ/ሮ ኣወጣሽ ጋርድ ኢዩን ክሸከመኡ ተገዲደን።ገብረጻድቆች እዉን ምስ ኣዲኡ ኾይኑ ዘመናዊ ትምህርቱ ቐጸለ...”

ሓደ እዋን ኣመሓዳሪ ትግራይ ዝነበሩ፡ልዑል ራእሲ መንገሻ ስዩም፡አብ ዓድዋ ቤት ትምህርቲ ከምርቐ ተረኺቦም፡ንተምሃራይ ዝኸኔን ተስፋይ፡ጭራዋጣ ኪጸወት ርእዮም ናብ መቐለ ከም ዚወስድዎ ዝገልጽ ጽሑፍ ሰፊራ ኣሎ።አብዚ ዝለዓል ሕቶ ተሃሊዮ፡ተስፋይ ሻቡ ተምሃራይ ድዩ ኔሩ፡ ብዙሓት ዓባይትን መምሃራን ዚነበሩ ደቂ ወልደዮሓንስ ኣብ ምሕላው ከብትን ስራሕን ተዋፊሮም ኔሮም እምቦር ይመሃሩ ኔሮም ዝብል ምስኽርነት ኣይትረኽቡን ኢካ።

ብፍላይ ኣብ ጉዳይ ገብረጻድቆች ኣድሂቦ ኣብ ዝገበርኸዎ ምእኹብ ሓበሬታ፡ገብረጻድቆች ምሳይ ይመሃሩ ኔሩ ዝብል ተምሃራይን ጎረባብቱን ነበር ገና ኣይረኽቡኹን ኣለኹ።ካብቶም መምህራንን ተኹን ኣብ ኸፍሊ ምሃርናዮ ኢና ዚብሉ ኣይጓነፈኑን ኣሎ።ምሳና ከብቲ ይሕሉ ኔሩ ኢዩ ዝብሉኒ ግና ዓባይቲ ወለዲ ረኺቦ ኢዩ።አብዚ ቐረባ መዓልታት ካብ ባዓልቲ ቤት ኣቶ ብርሃነ ወልደዮሓንስ ከኔን ወ/ሮ ግደይ ወበት ተመሳሳሊ ሓሳብ ረኺብና ኣለና ኢና።

ተስፋይ ኸ ይመሃሩ ኔሩዶ፡ መዓስ ተማሃሩ፡ ምስ እኒ መን፡ ዝብል ሕቶ ተዚምለስ ጽቡቕ ኔሩ ኢዩ።ብዝኸኔን ባዕሉ ተማሃሪ ኢዩ እንተ ኢሉ ጸገም የብሉን ኢዩ።ራእሲ መንገሻ፡ ኣብ 1955 ዓ.ም.ሓ፡ ኣብ ዓድዋ፡ ተረኺቦም ጭራዋጣ ኪጸወት ርእዮም ናብ መቐለ ቤተ-መንግስቲ ከም ዚወስድዎ ኣየካትዕን ኢዩ።ግና ዋላ ኣብ መቐለ ይመሃር ዶ ኔሩዮ፡ ዝብል ሕቶ ዝምልስ ገና ኣይተረኽቡን ኣሎ።እዚ ግና ንሓቐኛ ታሪኽ ክሰፍር ኣለዎ ንምባል ተዘይኮይኑ፡ምምሃር ማለት ኣብ ቤት ትምህርቲ ከይዳ ጥራይ ትመሃሩ ምህር ዘይምዃኑ ኣንዳዕዲዎ ካብ ምህር ፍልስፍና ህንዳውያን ሕይወተይን ቐሪመዮ።

መዓስ ኢዩ ካብ ቤተ-መንግስቲ ናብ ኣሥመራ ከይዱ፡ ባዕሉ ተስፋይ ንጸሓፊ እዚ ፅሑፍ ኣብ ቐረባ ግዜ፡ ኣብ 1957 ዓ.ም.ሓ ናብ ኣሥመራ ከም ዝኸደ ገሊጽሉ ኢዩ።ኣብ ካልኣት ጽሑፋትን ማዕከናት ዜናን

ተቻሊሉ ወይ ተላቲሙ ወዲያ ዘሎ ድማ ኣብ 1961 ዓምሓ ዝብል ኢዩ። 'ካብ ትዕዛብተይ፡ተስፋይ ባዕሉ ዝበሎ ይኸውን ኢዩ ዝብል እምነት ኣለኒ ኢዩ።'

ተስፋይ እታ ካብ 'አምበርብር' ዝመንጠላ ዝጽወየላ ጭራዋጣ ንገብረጻድቕ ሂብዎ ከይዱ ዝብል ምስኽርን ምርትን ክትረኽቡሉ ኣዚዩ ኣጸጋሚ ኢዩ። በዘይካ ተስፋይ ነዛ ሓሳብ እዚኣ ዘራጉዳን ከም ሳዕሪ ሮማዲ ዘስፋፍሓን ከቶ የልቦን። ኣብ ዓድዎ ዘለዎ ኩነት ኣብ ኣዲስ ኣበባ ዝርከባ ሓትነታቶም ይኹና ናይ ቐረባ ኣዝማድን መቐርብን ነዚ ሓሳብ-ወግዲ ጨሪሶም ኣይፈልጥዎን ኢዮም።

ብኣንጻሩ ድማ፡ገብረጻድቕ ንመሠንቕ ካብ 1951 ዓ.ም.ሓ ኪተናኽፋ ምጅማሩ ምስኽር ንምርኻብ ኣየጸግም ኢዩ። በዝኸኑ ኢሂን ምሂን ምብህሃሉ ንመጻኢ ንተመራመርቲ ገለ ኣበርኽቶ ኪገብረሎምዮ ዝብል ተስፋይ ወሰን የብሉን ኢዩ። ኣቶ ወልደዮሐንስ ሓድጋይ ዝብል ዝውቱር ኮይኑ ዘሎ ስም፡ጌጋ ኣለዎ ኢዩ። ሓድጋይ ኣያ እኒ መምህር ኒቐዲሞስ እምበር ኣብ ወልደዮሐንስ ኣይኾንን ኢዮም። ገብረጻድቕ ዘመናዊ ትምህርቱ ምስ ኣዲኡ ኮይኑ ቐጻለ ዝብል ተኮነ ስጋብ ሎሚ ምስኽር ወይ መረዳእታ ተረኺቡሉዮ ይኸውን።

“ገብረጻድቕ ሸውዓተ ዓመቱ እንተሎ ኢዩ ዘመናዊ ትምህርቲ ጀሚሩ። ብምጅኑ እዉን ፅቡቕ ትምህርቱ እናደፍኦ እታ ሓዉ ተስፋይ ዝገደፈሉ ጭራዋጣ መለኻ። ይኹን እምበር ወላዲቱ ወ/ሮ ኣወጣሽ ፍቕሪ ጭራዋጣ ንትምህርቱ ከወንቅፎ ኢዩ ኢለን ስለዝሓሰባ ትምህርቱ ጥራሕ ክከታተላ ኣጠንቐኡ። ገብረጻድቕ እዉን ንመጠንቐቕታ ወላዲቱ ሰሚዑ እንተብቐፅ ብጭብጥ ግና ካብ ምፅዋት ጭራዋጣን ምስቁንቋን ደርፍን ኣይራሓቐን። ብምጅኑ እዉን ወላዲቱ ነታ ጭራዋጣ ሰባቢረን ክፈላለዩኦ ፈተና።

እዚ ምስ ኸነ እዉን ገብረጻድቕ ካብታ ፍቕሪ ዘሕደረትሉ ጭራዋጣ ተረሓሒቐ ክነብር ስለዝኸአለ፡ካብ ኣዲኡ እናተኸወለ ይፃወት። ኣብ ከምዚ ዓይነት ኩነታት እናሃለወ ዓብይ ሓዉ ተስፋይ ብ1961 ዓ.ም.ሓ ናብ ኣስመራ ኣምርሖ። ኣብ ኣስመራ ኣትዮ ጭራዋጣን ክራርን እንትናኽፍ ዘስተብሃለት ሓንቲ ጣልያናዊት መሳርሒ ሙዚቃ ቫዮሊን ንኸመሃር ትምህርቲ ዕድል ፈጠረትሉ። ገብረጻድቕ፡ ቫዮሊን ከመሃር ተባህሉ ኣብ ዝኣተዎ ቤት ትምህርቲ ሙዚቃ ቫዮሊን፡ክራር፡ቤዝን ሊድን ጊታር፡ኦርጋን፡መሊኹ ወፀ።”

ጻድቕ፡ሸውዓተ ዓመቱ እንከሎዮ ዘመናዊ ትምህርቲ ጀሚሩ ዝብል ሓሳብ፡ኣብዚ ዳርጋ ሰለስተ ዓመት ዝገብር መስርሕ ምእካብ 'ሓጺር ታሪኽ ሕይወቱ፡ ኣብ ንግስቲ ሳባ ኩነት ኣብ እንዳ ምስዮን ምሳና ተማሃሩ ዝብል ሰብ ኪርኽብ ኣይኸአለን ኣሎ። ስነዳት መዛግብቲ ብግቡእ ዝተዓቐበ ዳርጋ የልቦን ኢዩ።

ኣቶ ሰይፉ ታፈረ-በዓል ሞያ ሕጊ።

ኣብቲ ግዜ እቲ መዘንኡ ዚነበሩ፡ብኸልተ ዓመት ንዓብዮ ኢና ዝብሉ፡ብዕድመ ኣመና ዝበልጽዎ ሰብ ዕድመ ጸጋን ጎረብቱን ገብረጻድቕ ኣብ ዓድዎ ናብ ቤት ትምህርቲ ኪኸይድ ርእዮዮ ዝብል ሰብ ስጋብ ሎሚ ኣይተረኽብን ኣሎ። እኒ መም. ኣበባ፡መም. ተናኘ ገብረኣምላኽ፡ወ/ሮ ለተብርሃን፡ደቂ ኣቦይ ብርሃነ ደስታ፡እንዳ ኣቶ ሰይፉ ታፈረን ካልኣትን ነዚ ሓሳብ ካብ ዝገልጹ ገለ ኣብነት ኢዮም።

ኣደይ ኣወጣሽ ጋረድ፡ጭራዋጣ ከመይ ከም ዝስራሕን ዝጽወትን ባዕለን ንደቕን ከም ዘርኣዮን ዘስተምሃራን ማንም ጎረቤት፡ቤተሰብን መቐርብን ዝምስኽር ሓቕ ኢዩ። ስለዚ፡እዚ ጭራዋጣ ኣይትጻወት ኢለን፡ይኸእልኸሎን ይገንሐኣን ኔረን ዝብል ሓበሬታ ምንጭ ሚሒር የገርመካ ኢዩ። “ደቂ ኣያ ወልደዮሐንስ፡እዱባት፡ጥዑማትን ምእዙዛታን ኢዮም ኔርም።” ዝብል ካብ ዝኸነ ፈላጢኣምን ደቂ ሰፈሮምን ብቐሊሉ ትረኽቦ ምስኽርነት ኢዩ። እዚ እንተኮይኑ ደኣ፡ከመይ ኣቢሊ መጠንቐቕታ ሂብንኦ፡ ከብቲ ክሕሉን ዓብይቲ ኣሕዋቱ ክሕግዝን ጭራዋጣ ካብ ኢዱ ፈጸሙ ከምዘይፈልይ ዚነበረ፡ብዙሕ ምብርባር ዘዩድልዮ ናይ ትማሊ ታሪኽዮ። ካብ ኩሎም ደቂ ኣያ ወሊሃንስ ምእዙዝን እዱብን ድማ ገብረጻድቕዮ ኔሩ።

ኣደይ ኣወጣሽ ኣሸንጂይዮ ጭራዋጣ ኪሰባቢራሉ፡ጎረብቲ እንተስ ዓሠርተ ሳንቲም፡እንተስ ሓሙሽተ ሳንቲም ኸኑን ሕርካም ኣዋጺኡ ዝተዓደገት ጭራ፡መን ኣኪብዎ ነቲ ገንዘብ፡ መን ከ ነታ መሠንቕ ዓዲግዎ፡ ንዝብል ሕቶ ቐሊልን ዘዩማትእን መልሲ ይርኽቦ ኢዩ። ኣቶ ሰይፉ፡በዓል ቤተን ንወ/ሮ ንግስቲ ዮሃላሸት፡ንጻድቕ ካብ ብሕንጻንነቱ ኣትሒዞም ዝፈልጥዎ ኢዮም። ብዝሞተውን ከም ቤተሰብ ሬሳ ጻድቕ ተረኺቦም ኣብ ምቕባር ግዴኣም ከም ዚገብሩ የውግዑካ ኢዮም። ካብቲ ብዙሕ ዝጸወዩኒ ንገሊኡ ሓደ መመዓልቲ ከቐርቦ ኸፍትንዮ።

“ድሕሪ እዚ ገብረጻድቕ ኣብ ከተማ ኣስመራ ኣብ ዝነበራ ጉጅለታት ሙዚቃን ተዋስኦን ተቆሃሩ ክሰርሕ ጀመረ። ነዚ ኩሉ ክእለቱን ብቐዓትን ኣይኮነን ዘይፈልጥዎ ሰባትስ እቲ ዓብይ ሓዉ ተስፋይ እዉን ኣብ ዘግረመሉ እዎን ገብረጻድቕ ኣብ 1964 ዓ.ም.ሓ ኣባል ፖሊስ ኦርኬስትራ ኤርትራ ኾይኑ ተቐፀረ። እዚ ዘበን ገብረጻድቕ ብድምጻውነትን፡ፃዉቲ ዝተፈላለዩ መሳርሕታት ሙዚቃን ዝያዳ ጎሊሁ ብጥብብ ሙዚቃ ንቐልቢ ብዙሓት ገዝኦ።

“ሓዳር ጌርኪ ሰሚዐ ብወረ፤
ኣቲ! ሓዳር ጌርኺ እወ ሰሚዐ ብወረ፤
ኣነ ብድሕራኺ ብዙሕ ኣንፀርሂረ፤
ይነብር ኣለኩ ንብዓተይ ቋሂረ።”

ዝብል ዜማ ገብረጻድቕ ንህይወት ፍቕሪ ብዙሓት መናእሰይ ዝዳህሰስ ኢዩ።”

ናብ ፖሊስ ኦርኬስትራ ኤርትራ መንዩ አቐዲሙ አትዩ፡ ተስፋይ ወይ ከአ ጻድቅ፡ ተስፋይ፡ ኣብ ከባቢ ኪዳነ ምሕረት ንጻድቅ ድሕሪ ገለ ዓመታት ብዝረኸሶ እንታይ ኮን ኢልዎ ይኸውን፡ ተገሪምሉ ድዩ፡ ወይ ከአ ሰንቢዱዮ፡ናብ ሓዉ ኢሉ ዲዩ ኸይዱ ወይ ድማ ናብ ሓትነታቱ፡ ደርፊ “ሓዳር ጌርኺ...” ብሓቂ ንሕይወት ብዙሓት መንእሰያት ዝዳህሰሰን ዝማረከን ምንባሩ ኣየካትዕን ኢዩ። ሎሚውን ተኮነ ልቢ ብዙሓት ካብ ምትንካፍ ዓዲ ወዲላ ኣይትፈልጥ ኢዩ። ብዙሕ መሳርሒ ሙዚቃ ብምጽዋት ይበል ዘብል ሙዚቐኛ ምንባሩውን ኣብ ክትዕ ዝኣቱ ከቶ ኣይኮነን።

ዉነሽ ኣብርሃን ጎረባብታን ከይተረፈን ብረዚን መልእኽታን ዘገርም ኣጸዋውታኣን ልብን ተተንኺፉ ኢዩ። ንመጋብር ገብረማሪያም ድማ መዛረቢ ዛዕባ ገቢርዎ ኢዩ። እቲ ምንታይ ምስ ገብረጻድቅ መባልዕትን መሳትይትን ብምንባርም ከምዚ ዓይነት ጥልመት ወይ ጌጋ ይፍጸምዮ ዝብል ግምትን እምነትን ብዘይምንባሩ ኢዩ። አሽዒቱ ድማ ወዲ ወሊዳ፡ ተኪኣ ተባህሉ ስም ተሰይሙ ኢዩ።

እዚ በዓል ብዙሕ ተውህቦ ዝኮነ ከያኒ ኣብ ከተማ ኣስመራ እንትደርፍ ተመልኺቶም ሓቢሮም ኢዮም ዝደርፉ። ገብረጻድቅ ብጥበብ ኣቢሉ ዘዘንትዎ ዛዕባታት ቅዳሕ ህይወት ናይቲ ማሕበረሰብ ብምዃናም ናይ ብዙሕ ማሕበራዊ ጓዳ ዝተንከፈ ኢዩ።

“ብልሓቱ ጠፊኡኒ ብዙሕውን ጠርጢረ፤
ለካስ ከይፈልጥኹ መርዓኺ ተገብረ፤
ግር ግዳ ኣይበለንን እምበር መዓስ ከ ሲነነዮ ነይረ፤
ይበሳጭ ኣለኹ
ብንኡሰይ ከለኹ
ኣይሓሰቡን ድዮም ስድራኺ፤
ኣይ ወዲ ኣዳምን እንድዮ ንካልእ ዝህቡኺ!”

ዝብል ኣዝዩ ፍትውን ኣብ ናይ ብዙሓት ኣእምቶ ዝተቐርፀን ብጠንካራ ግጥምን ሰሓባይ ዜማን ዝተሃንፀ ሙዚቃ ገብረጻድቅ ካብ መንጎ ተመልከትቲ እናተቐባበሉ ምስ ገብረጻድቅ ዘዚምዎ ሙዚቃ ኢዩ። ኣብ መዛዘሚ እዚ ሙዚቃ፡

ዝሰተናዮ ፈሰሰ፤
ዝነደቐናዮ ፈረሰ፤
ንብዓትዉ ፈሰሰ፤
የሚሒለ ኣይጠልምንዮ፤
ዝኹነ ክኸውን ኣብኡ ክፀንዕዮ።

ዝብል ስለዘለዎ ተመልከቲ ነቶም ተለላ ግጥምታት እናደጋግጦም ምስ ገብረጻድቅ ሓቢሮም ይደርፉ።

እዛ “ይበሳጭ ኣለኹ” ትብል ምዃና ብብዙሓት ይዝረብ ዓሚ ሓቢርዎ ኢዩ። ድምጻዊ ከዮፍቐዱኒ ደሪፎም ንዝበሉም

ንኣብርሃም ገብረመድሕን ነዚ ኮይኑ ኣይተረኸበን ኣሎ። ዑስማን ኢዩ። እቲ ምንታይ ኣብቲ ግዜ ዘድንቐምን ዘፈትዎምን ይደርፍ

ደርፊ፡ ሞንነታ ናይ ስነ-ጥበብኛ ዑስማን ዓብደርሒም ኢዩ። ዑስማን ባዕሉ ንጸሓፊ፡ እዚ ጽሑፍ ናቱ ምዃና ኣብራሃም ገብረመድሕን ደጊሙ ደሪፍዎዮ። ዑስማን ቐር ከም ዚበሎ ገሊጹልና ኢዩ።

ጉዳይ ኣድሂብና ኣብ ዝሓተተናዮ ምላሽ ክህበና ፍቓደኛ ገብረጻድቅ ነዛ ደርፊ ብምድራፉ ምንም ቐፊታ የብሉን ናተይ ናትካ ዝብል ብዘይምንባሩንሱ ንባዕሉ ናይ ከም ዝነበረ ተዘኸር ትማሊ ብምዃኑ ኢዩ።

ከምቲ ቐድሚ ዕስራ ዓመት ኣብ ልዕሊ እኒ ሳሙኤል ብርሃነ ዝገብሮ ነቐፊታ፡ ኣብ ገብረጻድቅ የብሉንዮ። ብኣንጻሩ ልዑል ኣኸብሮት ኣብ ልዕሊ ገብረጻድቅ ብሓፈሻ ኣብ ልዕሊ ደቂ ወልደዮሓንስ ከም ዘለዎ ገሊጹሎይ ኢዩ።

“ተፈላሊና ዲና” ዝብል ዜምኡ እዉን ብብዙሓት ዝተፈተወሉ ኢዩ። ኮታስ ገብረጻድቅ ብሙዚቃ ኣቢሉ ዘይተንከፎ ማሕበራዊ ህይወት ደቂ ሰባት የለን እም ብቐፍ ድምፁ፡ ብብስለት ግጥምታቱ፡ ብመቐረት ዜምኡ ብማራኸይ ኣፀዋውታ መሳርሒ ሙዚቐኡ፡ ዝለዓለ ኸብርን ናእዳን ረኺቡ ዉሩይ ኹን። ኦርኬስትራ ፖሊስ ኤርትራ ምርኢት ሙዚቃ ከቐርቡ ኢዮም እንተደኣ ተባሂሉ ንገብረጻድቅ ክበሃል ድፍኡ ኢዩ። ከም፡

“ተፈላሊና ዲና ፍቕረየ ጋዶ ኹይኑ፤
ገና ከይተማነና መሬት ብእዋኑ፤
ልበይ ብናፍቐትኺ እንሆ ሓዚኑ፤
ሕሰብለይ ደኣ እምበር ሰውነተይ ማሲኑ።”

ዝብሉ ዜማታት ድማ ተመልከቲ ኩሉ ግዜ ይደገመልና ዝብል ድምዒ ዘስምዕሉ ኢዩ።

አደይ አወጣሽ፡ውነት አብራሃ ሓሪሳ ብዝሰምዓ ናብ ኣሥመራ፡ “እንቋዕ ማሪያም ኣውጻእትኪ”፡ ኪብላኣ ከይደን ምንባረን ኣንስቲ ደቂ ኣባሻዉል፡ደቂ ገዛማንዳ ጥልያን ኩነ እንዳ ገብራኤል ዓድዋ ይዝኸርኦ ኢያን።ኣብ ጥምቕት ሔለን ተኮነ ከይደን ኢያን።እታ ባእሲ ሽዓ ምዕልቲ ከትጸባረቕ ምጅማራ ኣብቲ ጽንብል ስነ ስርዓት ክርስትና ዚነበራ ይገልጻ ኢያን።

ገብረጻድቕ ብዚተኣሰራ፡ውነት ንሔለን ሓዚላ ናብ ዓድዋ መጻኢ ምንባራ፡ ኣብዚ ቐረባ መዓልታት ሰበይቲ ኣቶ ብርሃነ ‘ገብረማሪያም’፡ብልምዲ ኣቶ ወልደዮሐንስ ስለዘዕበይዎ ‘ብርሃነ ወልደዮሐንስ’ ተባሂሉ ዝጽዋዕዮ፡ንወደን ዘዋግዖ ሓጺር ወግዒ ይሕብርዮ።ጻድቕ ተኣሲሩ ብዝሰምዐት ከኣ፡ቆልዓ ሓዚላ ከምዚ ሎሚ መገዲ ኣሥመራ-ዓድዋ መገዲ ዓመታት ከይኮነ መጻኢ ኔራ’ያ።

አደይ አወጣሽ ፍቕርን ጥልመትን ዉነት ንወደን ማዕረ ከንደይ ሃሲያ ኣውራዳሉ ይፈልግ ኔረን ኢያን።ንሰን ንባዕለን ብዓይነን፡ኣብ ቐድሚ ዓይነን ዝበጽሐን ነገር ብምክኑውን ማንታ ዓሂ ክልቲኦም ኢዮ።ግጥሚ ገጢመናሉ ምንባረን ኣዚያን ብዕድመ ዓበይቲ ኣዴታት ይቕጽለን ኢዮ።

**“መኒኸኒ ዲኺ ፍቕረይ ኣነስ ኣይመነኹን፤
ኣነስ ገና ኢየ ፍቕረይ ኣይወዳእኩን።”**

ዝብል ዜምኡ ፍቕራት ሰሚያም ዘይመንወዎ ዜማ ገብረጻድቕ ኢዮ። “ኣይመሓልናን’ዶ ከይንጣለም፡ሰላም ከመይ ኣለኺ ፅብቐቲ ወይዘሪት፡ኣቲ ጓል ብሌነይ፡ቁጽሪ ኤለፎንኪን ካልኦትን ካብ ሞንጎ እቶም ምዑዛት ሙዚቃታት ገብረጻድቕ እቶም ዉሑዳት ኢዮም።ገብረጻድቕ ንዘመናዊ ሙዚቃ ጥራሕ እንተይኾነስ ንባህላዊ ሙዚቃታት ትግርኛ እዉን ምዕሩግ ቅኒት ወሲኹ ይፃወት ኢዮ።

ገብረጻድቕ፡ንዉነት አብራሃ ሚሒር ይፈትዋን የፍቕራን ምንባሩ ኣዕርኽቱን ጎረባብታን ኣብ ዕላሎም ዘዘንትዉዎ ኢዮም።ጻድቕ፡ምስ ዉነት ጸኒሑ፡እንተሓጹሱ ናይ ሓጎስ ቕኒት ቐንደይ ነዛ መሠንቆ እንተጻወተ፡ካብ ገዛ ብርሃኑ እናዘለለን እናነጠረን ኪወርድ ከሎ እኒ ወይዘሪ ኪርስ ዚርከብኦም ስጋብ ሎሚ ኣብ ሓንጎለን ይቕጽለን ኢዮ።ኣብቲ ዝተፈላለይሉ ግዜ ድማ፡ናይ ሓዘን ቕኒት ገቢሩ ዘስቕዕንቐን ደርፍታት ኪደርፍ ከሎ፡ብዙሕ ሰብ ልቡ ይትንኹፍ ምንባሩ ዓበይቲ ይነግሩካ ኢዮም።ነታ ደርፊ “ካብ ኩለን ኣዋልድ ንዓኪ ኣፍቕረ”፡ ንገለ ክፋል ግጥማ ንዳህሲሶ እም ካብ ትሕዝቶኣ ባዕላዊ ትዕዘብት ንውሲድ ክብል እፈቱ።

**በዲልኺ፡ ፍቕረይ በዲልኺ፤
ከየጥፋእኩ ፍቕረይ ጸላእኪ፤
ብዘይ ፍቓድ ንሞት ፈሪድኺ።**

- ተጣላምና’ዶ፡ ተኸዕዳና’ዶ፤
- ተጣለምና’ዶ፡ ከለና ኣብ ዓለም፤
- ተጋጊኺ እምበር ኣሃዶ ይጥለም።
- ብዘይ ጥፍኣት ንሞት ፈሪድኺ፤
- ብዘይ ጥፍኣት ንሞት ፈሪድኺ።

**“ወሽን ቁንጅና ቁናኖ፤
ወይዘሪት ትግራይ ኩሑሎ፤
ኣይንሳ ድያ ጓል ዓደይ፤
ናተይ ህይወተይ።”**

ዝብልን ካልእን ህዝባዊ ግጥምታት ተጠቑሙ ብምዕሩግ ቃና ዝተፃወተ ኢዮ።

“ወሽን ቁንጅና ቁናኖ”፡ ትብል ደርፉ ኣብ ዝሓለፈ ጽሑፍ፡ንመን ኢሉ ደሪፍዎ ኪግለጽ ተፈቲኑዮ።ስለዚ፡ናብ ካልእ ነጥቢ ክሓልፍዮ፡ንሔለን ጓል ጻድቕይ፡ “ናተይ ሕይወተይ!” ዝብለላ ብርኽት ዝበለ መንእሰይ ነበረ።ዳዊት ሓደ ካብ’ኣቶም ሓደዮ ኔሩ።ዳዊት ሽላን፡ንደርፍታት ጻድቕ ኣመና ከም ዚፈትዎም እፍለጥዮ።ካብ ግዜ ቁልዕነቱ ኣብ ከባቢ ኣባሻዉል ምዉዓል ኤዘውትር ምንባሩ ኣይዝንጋዕንዮ፡ካብተን ጎረርኡ መታን ከጽርይ፡ ጸጸር እናወሓጠ ዝደርፈን ደርፍታት ብጻድቕ ዝሓለፉ ምንባረን እሙንዮ።ንደርፍታት ገብረጻድቕ ቕድሚ ሔለን ፈሊጥዎምዮ ዝብል ግምት ብዙሓት ኢዮ።

ዳዊት፡ ንደርፊ “ሓዳር ንርኺ” ካብ ምሒር ምፍታው ደጊሙ ደሪፍዎ ኢዮ።ንሔለን ምሒር ይፈትዋን ኤፍቕራን ምንባሩን ናይ ትማሊ ተዘኸርዮ።ሓደ ምዕልቲ ሔለን፡ምስቲ ኣብ ቤት ትምህርቲ ከምቦኒ ‘ባርካ’ ዝመሃር ዚነበረ ዓርካ ተፈላሊያ ዓጲ ሰሚዑ፡ መደፋፊሪ ተኮኖ ቢሉ ‘ማይ ዮርዳኖስ’ ጠዓዲሙ ከረው ቢሉ ‘ተሓራዳ’ ከይድዎዮ።እንታይ ኮን ኣጋጢዎም ይኸውን፡ “ሓዳር ንርኺ!” ትብል ንሔለንዉንዶ ሓሲቡ ደሪፍዎ ይኸውን፡ ሓደ መዓልቲ ዝምለስ ይኸውን ኢዮ።ዳዊት ሽላን፡ናይ ሕማመይ፡ፍቕሪ ሔለን ሕማም ኮይኑዎ ኔሩዮ።ሓደ ምዕልቲ ባዕሉ ከጸውየና ተስፋ ንገብር።እቲ ምንታይ ታሪኽ፡ታሪኽዮ።

**“ዓለም ፈሊጡኪ ዝያዳ ኩላተን፤
ኮሪኪ ከትነብሪ፡ከትኹኒ ብፀይተን፤
ማእኸላ ትግራይ ዓዳ ኣኸሱም መረቢታ፤
ዝያዳ ኩላተን ዘይብላ መሰት።”**

ዝብል ዜምኡ እዉን ንጥንታውነትን፣ፅባቕን ትግራይ ዝገለፀላ ኢዮ።ንደርፍታት ኣምሓርኛን።ህንድን እዉን ብብቕዓትን መሳጥን ላዛ ዝገወት ገብረጻድቕ ናይ ኩሎም ደርፍታቱ ግጥሚ፣ዜማን ምውዳድ ሙዚቃን ባዕሉ ኢዮ ዝውግኖ።ኣብ እዋን ቀዳማዊ ሃይለስላሴ ኣብ ኢትዮጵያ ዝርከቡ ኣርኬስትራታት ፖሊስ ንሕንሕ ሙዚቃ ኣብ ዘካየዱሉ እዋን ገብረጻድቕ ክልተ ግዜ ብሙዚቃን፣መሳርሕታት ሙዚቃን ዝሰዓረ ብዉልቁን፣ብጉጅለን ንኣርኬስትራ ፖሊስ ኤርትራ ዘሸለመ ክኢላዮ።

ጻድቕ፡ከም ማንም ከያኒ እቲ ዘመን ደርፍታት ዚፈትዎምን ዘድንቑምን ይደርፍ ኔሩዮ።ኣብዚ ከትዕ ዘሎ ኣይመስለንንዮ።ዋላኻ ብጌጋ ኩሎም ዝደርፎም ዚነበረ ደርፍታት፡ግጥሚ፣ዜማን ምውዳድ ሙዚቃን ባዕሉዮ ዝውግኖ ወይ ዚፍጽም ኔሩ ተባሂሉ ተተጽሓፈ።

ጻድቕ፡ምስ ፖሊስ ኣርኬስትራ ኮይኑ ናብ እስምዕላዊ።ናይ ሸልማት ነገር ኣፍልጠ ተሸሚሉ፡ኣሸሊሙ ዚብል ጽሑፍ ዘገርም

ዝተፈላለዩ ቦታታት ከይዱ ምንባሩ ካብ እኒ ይስሓቕ ባንጃው ዮብላይንዮ።ዝህቦ ርእይቶውን ኣይክሕልወኒንዮ።ግና ኣይኮነንዮ።ተዘይዊሕድምኳ ዝብል እምንቶ ኣለኒዮ።

ኣላዩ መድረኽ፣ ሓያል ጋዜጠኛን ንፈለግ ግዜ ድምጹ ዝቐረጸዮ።እዚ፡ “ትግርኛ ፍናንን ድጋፍን ብምሃብ ይፍለጥዮ።

ሰራሕተኛ ሲቪል ኣቪየሽን ነበርን፡ኣርኣያ በላይ ንጻድቕ ብኣፍ ኣርኣያ በላይ፡ሙዚቃዮ።” ዘበለ ወናም ሰብ፡ንጻድቕ

ጅብሃ ጨኻን ንኣርኣያ ኪትቐትሎ፡ከላ ኮይኑዮ ዜና ሞት ፈታዊኡ ሰሚዑ እምበር ድሕሪ እኒ መምህር ገብረመድሕን፡ኣርኣያ የበራትዎን ብምንባሩ ምሒር ሓዚኑዮ።

ጻድቕ ኣብ ዓድዋ ተኣሲሩ ብምንባሩ፡ ኣብ ቤት ማእሰርቲ ከምቲ ገለ ጸሓፍቲ ዝብልዎ ኣይኮነንዮ።ኣብ ቋንቋ ትግርኛ በላይ ንትግርኛ ሕይወት ከም ዝሰርዓላ መጠን፡ይሕግዞን

ገብረጻድቕ ንሙዚቃዊ ንሕንሕ ናብ ኣዲስ ኣበባ፡ ኣብ ዝኸደሉ እዋን ንኩላምዳዊ ኸእለቱ ዘስተብሃለ ፍሬው ሃይሉ፡ኣብ ኣዲስ ኣበባ ከትርፎ ፅዒሩ ኣይሰመረሉን።ፍሬው ሃይሉ ኣብ ትግራይ ከባቢ ሃገረ ሰላም ተወሊዱ ዝገበየ እንትኸውን ኣብ ከባቢኡ ዲቁና ረኺቡ እንትቐድስ ራእሲ መንገሻ ቢሂንም ናብ መቐለ ወሲዶም።ድሕሪ እዚ ፍሬው ካብ መቐለ እዉን ናብ ኣዲስ ኣበባ ኣምራሑ።ዉሩይ ዝበሃል ተጻዋታይ ብዙሓት ደርፍታት ኣምሓርኛን ዉሑድ ትግርኛን ዝኾነ ከምኡውን ኣኮርዲዮን ዝበሃል መሳርሒ ሙዚቃ ብምፅዋት ዘስመየ ሰብ ኢዮ።

ገብረጻድቕ ናብ ኣዲስ ኣበባ፡ ኣብ ዝኸደሉ ግዜ ፍሬው ብሙዚቃዊ ስርሑ ዝለዓለ ተቐባልነት ዝረኸበሉ እዋን ነይሩ።ጥበባዊ ስራሕ ገብረጻድቕ ዘስተብሃለ ፍሬው ንገብረጻድቕ ኣብ ኣዲድ ኣበባ ንምትራፍ እኳ እንተፀዓረ ሓለፍቲ ኣርኬስትራ ፖሊስ ኤርትራ ስለዘይፈቐዱ እቲ ሓሳብ ኣይሰለጠን።”

ፍሬው ኃይሉ፡ኣዚዩ ዉሩይን ወናምን ከያኒ ምንባሩ ብዙሕ ሰብ ዝፈልጠ እመስለኒዮ።ብዛዕባ ናብ መቐለ ክቐድስ ሰሚዖም ብሂንም ራእሲ መንገሻ ስዩም ከም ዚወሰድዎ ዝሕብር ሓበሬታ።ገለ ሰባት ክዛረቡ ትሰሰምዎ ኃይለስላሴ ኣብ መገሻ እናሃለዉ፡ድምጹ ሰሚዖም ከም ዚወሰድዎዮ።

ኣብ ፊድዮ ኢቢሲ ራእሲ መንገሻ ከም ዚወሰድዎ ዝገልጽ ታሪኽ ፍሬው ከም ዘቃለሓት ሓደ ጋዜጠኛ እቲ ትካል ሎሚ ዕለት 13-1-2009 ዓምሓ ሓቢሩኒ ኣሎ። እዚ ሕቶ ተዘይኮይኑ ካልእ ኣብ ጉዳይ ዝኩሉን ንኣኮርዲዮን ዝነበሮ ምልኸት ሕቶ ይኹን ርእይቶ ዮብላይን።

ንራእሲ መንገሻ፡ ኣብ ሓደ ቐብሪ ዓሚ ረኺቢዮም፡ኣብ ጉዳይ ሰብ ጭራዋጣ እኒ ገብረጻድቕ ገብረሚካኤል፡ኣብ ተስፋይ ወልደዮሐንስ ኣድሂቦ ክሓቶም ከለኩ፡ስም ፍሬው ኃይሉ ከይተረፈ ኣልዒለሎም ኔረዮ።ኣብ መገሻን ድካም ስነ-ስርዓት ቐብሪ ወይዘሮ ጸሃይቱ ገብረስላሴን ግዲ ተጻሚዶም ብምቐናዮም፡ኣብ ከቢድ ድኻም ምንባሮም ጥርጥር ዮብሉን።

ሻቡ፡ሰምበት መዓልቲ፡ነዚታት ከምዘይዝኸርዎ ሓቢሮሙኒ ኢዮም። “ኣነ እቲ ዘገድሰኒዮ ዝብሎዮ ዝሓሰበሉ...!እምበር ንኩሉ ነገር ይዝኸሮዮ ማለት ኣይኮነን ግዜ ከ ኣለኒዮ ትብል።” ክብሉ ምላሽ ሂበሙኒ ኢዮም።ብዝኮነ ኣብዚ ጉዳይ እዚ ከኣ ብዛዕባ ፍሬው፡ኣብ ኣዲስ ኣበባ ከትርፎ ከም ዝጸወረ፡ጥሉል ሓበሬታ ስጋብ ሎሚ ኣይረከብኩን ኣለኹ።

ኸቡራት ኣንባብቲ፡እዚ ካብቲ ገሊኡ ነጥብታት ንሎሚ ናባኩም ኪበጽሕ ዝሓረኸዎዮ።እዚ ከም ፍቓድ ፈጣሪ ካብ ኮነ፡ ካልኣት ዝጽሕፉ ጸሓፍቲ ወይ ዝመራመሩ ስጋብ መጻኢም ንዝእረም ክንእረመሉን ንዝረዓም ኺንርዕምን ዘየማትእ ጉዳይዮ።ኣብ መስርሕ ኢሂን ምሂን ብዙሕ

ከጸርይን ከጸረይን ከም ዝኸለል ተስፋይ ወሰን የብሉን። ነዚ ምዕራፍ እዚ ኣብዚ ኣብቐዐ ኣለኩ።

ነቲ ዝተረፈ ገና ዘይተማእረረን ኣብ ኢደይ ዘሎ ዘይተቐልሐ ሓበሬታትን፡ ዳግማይ መጽናዕቲ ከካይደሉ ሓርያይ ገበረዮ ኣለኹ። ስለዚ፡ ነቲ ዘለኒ ሓበሬታት ከማእኸሎን ኪኸልሶን ግዜ ከድልዮኒ ምዃኑ ተረዲኦ ኣለኩ። ካልእ ግዜ ኣብ ቐጻሊ ምዕራፍ ኪንራኹብ ኢና ዝብል እምንቶ ኣለኒ። ወ ደሓንኩም ኸብል ከለኩ፡ ካብቲ ብዙሕ ግጥምታት እምበይተይ ኣወጣሽ ጋረድ ንኸልተ ቐድሚ 60 ዓመት ዝገጠምኦ ብምግባዝዮ።

ኣወጣሽ ፍርይቲ ዓይኒ፡
ኣወጣሽ ፍርይቲ ዓይኒ፤
ጥራይ ጥዕና ምእበር፡
እንታይ ከይትኮኒ!!

ኣነ ዝሕዝነኒ፡ ጻል ምዃነይ፡
ኣነ ዝሕነኒ፡ ጻል ምዃነይ፤
እዛ ዓባይ ፋባ፡ ዘይሰግራ ንበይነይ።

ኣብ ካልኣይ ምዕራፍ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ ጉዳያት ቐድሚ ሎሚ ዘይተዳህሰሱ ኪንድህሲሶ ክንፍት ኢና። ካብቲ ገሊኡ ድማ፡ ብዛዕባ፡

- ✓ ረዳ፡ ኣድጊ ኣይ ወሊሃንስ።
- ✓ ትውልዲ ዓዲ ኣቦይ ወሊሃንስ፡ ኣደይ ኣወጣሽ ወዘተ።
- ✓ ኣዕሩኽ ገብረጻድቕ።
- ✓ ቤትሰቡን መቐርቡን።
- ✓ ኣሰላልሙኡን ኣማውቱኡን።
- ✓ እንዳ ምልኽት ናብ ሳሕል ዝሕለፍዎ መልእኽቲ።
- ✓ ምስ ወነሽ ኣብራሃ መፈላለይኡ።
- ✓ ካልእ ምያታቱን ክእለቱን።
- ✓ በርህ ወልደዮሐንስ 'ተጨላ'ን ሻዕብያን።
- ✓ ወዘተ

ፍሉይ ምስጋና፡

- ❖ ዘመድን ዓሌተ-ዘመድን፡ ኣብ ዓድዋ፡ ኣብ እሕሰኣ፡ ኣብ ኣዲኦ ኣበባ፡ ኣሥመራን ምዕራባዊ ዓለም ዘለዉን
- ❖ ተጋደልቲ፡ ተሓሕት/ህወሓት፡ ህግሓኤ፡ ተሓኤ
- ❖ ኣባላት ፖሊስ፡ ኣብ ግዜ ኃይለስላሴን ኣብ ግዜ ደርጊ
- ❖ ኣባላት ሰራዊት፡ ኣብ ግዜ ኃይለስላሴን ደርግን
- ❖ ኣባላት ዘንዶ ነበር
- ❖ ደቂ ኣባሻዉል-ገዛብርሃኑ
- ❖ ደቂ ባጽዕን ኣብ ዝተፈላለዩ ከተማታት ዘለዉ ኣባላት ማሕበራት ደቂ ባጽዕን
- ❖ ደቂ ኣሥመራን ኣብ ዝተፈላለዩ ከተማታት ዘለዉ ኣባላት ማሕበራት ደቂ ኣሥመራን
- ❖ ከየንቲ፡ ገዳይም ኤርትራውያን ከየንቲ፡ ገዳይም ከየንቲ ኢትዮጵያውያን
- ❖ ጋዜጠኛታት ኣባላትን ማዕከናት ዜናን፡ ሬድዮ ኣሥመራ፡ ሬድዮ ኢትዮጵያ፡ የዛሬይቱ ኢትዮጵያ፡ ድምጺ ሓፋሽ፡ ጋዜጣ ሕብረት፡ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ፡ ኢትቪ፡ ሬድዮ ፋናን መጽሔታትን
- ❖ መምህራን ኣዲስ ኣበባ ዩኒቨርሲቲ ወ ኣሥመራ ዩኒቨርሲቲ ነበር
- ❖ ደቂ ዓድዋ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ ቦታታትን ከተማታትን ዝርከቡ
- ❖ ኣባላት ክፍሊ ስነ-ምግባርን ህግደፍ ነበር
- ❖ ኣባላት ማሕበር ሰብ ጭራዋጣ ነበርን ኣብ ዝተፈላለዩ ቦታታት ዝርከቡ ኣዝመርቲ ነበር
- ❖ መምህራን ተምሃሮ ነበርን፡ ኣብ ቤት ትምህርቲ ሙዚቃ ያረድ
- ❖ ጎረባብቲ
 - ደቂ እንዳ ገብረኤል-ዓድዋ
 - ደቂ ኣባሻዉል-ገዛብርሃኑ
 - እሕሰኣ

ሳላኹምን ሳላ ደገፍኹምን፡ ታሪኽ ንጉስ መሠንቆ ገብረጻድቕ ወ/ዮሐንስ፡ ካብ ባሕሪ ብጭልፋ ክጸሓፍን እቲ ብጌጋ ተጻሒፉ ዚነበረ፡ ኣንባቢ ወይ ተመራማሪ ኪመራመርን ኪግንዘብን ዘግብር፡ “ንግብ ማይ ኣብ ዒትሮ” ትኸውን ጻዕሪ እጃምኹምን ሪምኹምን እቲ ወሳንን ቐላስንዮ።

እቶም ምንም ንዘይትሕግዙን ንዘይተበርኸቱን፡ ብሎሚ ጽባሕ ዘድከምኹምን፡ ሓበሬታ ይሃልኹም ኣይሃልኩም ንዘይትህቡኒ ዘመላለስኩምን ሰብ ግዜ ዝኸንኩም ‘ሓላፍቲ’፡ ትርጉም ሓበሬታ ምንም ዘይስወጠኩም፡ ሓበሬታ ሕዝቢ ወይ ዉልቐሰብ ናይ ባዕልኹምን ንባዕልኹም ጥራይ ትውንንዎ ዝመስለኹምን ንኩሉ ሓበሬታ ዋላ ንዝሞተ ጉዳይ፡ ከም ተኣፋፊ ዛዕባ ብምጥማት ድማ፡ ሓበሬታ ናይ ምርኩብ መሰል፡ ‘ምስጢረ ሰላሴ’ ተምስልዎ፡ ግዜኡ 21 ክፍለ-ዘመንዮ እሞ ንሓበሬታ ዝደልይ ማዕጻኹም ከፊትኹም ክትጽብይዎ ‘ብሕጊ-ኣምላኽ’ እላበወኹም። ሳላ

ዘድኸሙኒ፡ሳላ ዘከላበትኩሙኒ ድማ ክሕርን ብምግባርኹም ኤመሰግነኩም እፈቱ።